

Forslag 1

Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7.-9. juni 2022 har vedtatt følgende uttalelse:

Fastlegeordningen

Over 160.000 personer er i dag uten fastlege. Landskonferansen for fylkeskommunale eldreråd er særlig uroa for eldres velferd når de ikke får tilgang til fastlege.

Det har store ringvirkninger med bortfall av resepter. Videre berøres også i negativ sammenheng rutiner mellom sykehus – fastlege – apoteker-pasienter.

Fastlegeordningen er i krise og tiltak må settes i verk snarest. Den må få et kvalitetsløft!

Landskonferansen for fylkeskommunale eldreråd krever at ordningen blir vist oppmerksomhet som er faglig vurdert, og som gir trygghet for egen helse med hjelp som trenges.

Da kan «Leve Hele Livet» bli et godt slagord!

Sendes: Stortinget, Helse- og omsorgsdepartementet, KS

Forslag 2

Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7.-9. juni 2022 har vedtatt følgende uttalelse:

En eldrepolitikk tilpasset behovet på alle nivå der folk bor

Kommunenes satsing på tiltak for eldre er i stor grad i utakt med det økende behov. Utviklingen i befolkningens alderssammensetning krever politisk evne og vilje til å prioritere tiltak tilpasset den eldre befolkning på alle nivå. Fra en meningsfylt tilværelse for de friske eldre, til trygge, verdige og tilpassede tilbud til de med tunge behov for hjelp og omsorg, vil sterk satsing på omsorgstrappas forskjellige trinn være avgjørende for at kommunene skal kunne klare sine forpliktelser på dette området. Slik det prioriteres i dag, er de lovfestede tilbud til eldre og syke langt fra oppfylt i mange kommuner.

Til tross for økende behov skjæres ofte tjenestetilbudet til eldre og syke til beinet. De eldres verdighet ivaretas ikke når brukere av hjemmetjenester ikke får hjelp til personlig pleie, hygiene og renhold. Rådighet over eget liv blir ikke ivaretatt når kommunen bestemmer hvorvidt eldre par skal kunne leve sammen hvis den ene trenger sykehjemsplass.

«Leve hele livet» er en kvalitetsreform for eldre. Gjennom sine 5 satsingsområder har reformen ambisjoner om et aldersvennlig Norge med gode tilbud til eldre på alle områder. Hovedansvaret for gjennomføring av reformen er lagt til kommunene. Kommunepolitikerne har et spesielt ansvar for å påse at reformens gode målsettinger blir fulgt opp og satt ut i livet.

Fylkeseldrerådene er bekymret for kommunenes kapasitet til å forvalte det ansvar som ligger i et forsvarlig tilbud til eldre og syke i velferds-Norge. Slik vi ser utviklingen, må staten på banen med klare retningslinjer som sikrer et trygt, fremtidsrettet og likeverdig tilbud for eldre og syke uansett hvilken kommune de tilhører og uansett hvor de måtte bo i kommunen. Det er nødvendig med en holdningsendring og en omprioritering på det eldrepolitiske området, og det haster.

Forslag: Sendes statsforvalter i alle fylker

Forslag: Statsråd

Sendes:

KS, politikere på Stortinget, statsråd, statsforvalter i alle fylker, aviser, lokale og regionale.

Forslag 3

Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7.-9. juni 2022 har vedtatt følgende uttalelse:

Digital diskriminering

Digital diskriminering skjer kvar dag, til dømes brev fra forsikringsselskap der det vert vist til internett. Informasjon fra det offentlige finn du på Digipost, Altinn, Helsenorge, Skatteetaten osv. Både TV2 og NRK viser daglig til nettsider. Banktjenester er dyrere for de som ikke er digitale, det er vanskelig å betale på busser og tog. Denne diskrimineringa forsterkes ytterligere av vedtatt program gjennom Digitaliseringsdirektoratet. Det er slett ikke alle som har eigen PC, Ipad eller Smarttelefon.

Landskonferansen for fylkeseldreråd viser til St.meld. 28 «Vår felles digitale grunnmur», der det står: «*Regjeringa vil fortsatt bidra til at kommunene skal etablere og drive et lavterskel veiledningstilbud i grunnleggende digitale ferdigheter til sine innbyggere.*» Dette er på ingen måte gjennomført i dag. Landskonferansen ber om at arbeidet med dette settes i gang straks.

Sendes:

KS, politikere på Stortinget, statsråd, statsforvalter i alle fylker, aviser, lokale og regionale.

Forslag 4

Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7.-9. juni 2022 har vedtatt følgende uttalelse:

Eldres økonomi.

Covid19-pandemien satte livet til mange eldre på vent. To år med pandemi ble etterfulgt av krigen i Ukraina, noe som har medført vesentlige prisøkninger på energi og matvarer. Eldre som følte seg innestengt under pandemien, er nå blitt utrygge og redde for ikke å klare å betale regningene sine grunnet kostnads- og prisstigningene. Samtidig som dette skjer, tjener staten penger som aldri før på grunn av de voldsomme prisøkningene på elektrisk kraft, gass og råolje.

For pensjonister med romslig økonomi er ikke utgiftsøkningene nødvendigvis et problem. Men for pensjonister med høye boustgifter og utgifter til hjemmetjenester, har mange ikke råd til annet enn det helt nødvendige. For dem det gjelder er ikke økonomien og handlingsrommet blitt større i dag enn det det var under pandemien.

Nasjonal konferanse for fylkeseldreråd ber derfor om at pensjonistene kompenseres fullt ut for denne prisstigningen blant annet ved å redusere statens avgifter på energi og gi momskompensasjon på matvarer.

Alderspensjonen fra Folketrygden settes under stadig sterkere press. Et aktuelt og klart eksempel på dette er at alderspensjonistene ikke blir kompensert for den høyere prisveksten som lå til grunn for fjorårets oppgjør. Det burde være både unødvendig og uverdige å måtte minne Regjeringen og Stortinget på løftene som ble gitt pensjonistene før valget.

Sendes:

Arbeids- og sosialkomiteen på Stortinget, pensjonistorganisasjonene og media.

Forslag 5

Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7.-9. juni 2022 har vedtatt følgende uttalelse:

Dei kommunale eldreråda

Landskonferansen for fylkeseldreråd oppmodar Statsforvaltaren i kvart fylke til å syte for at kvart kommunestyre har rutinar for involvering av dei tre lovpålagde råda (Eldrerådet, Rådet for personar med nedsett funksjonsevne og Ungdomsrådet) slik at dei er velfungerande medverknadsorgan.

Grunngjeving : Kommunal og Distriktsdepartementet (KDD) har utgitt ein veileder for eldreråd, oppdatert 9. september 2019, og i 4.2 Hva kan eldrerådet uttale seg om, andre avsnitt, står det : " Kommunestyret og fylkestinget skal etablere rutiner som sikrer at eldrerådet mottar sakene på et så tidlig tidspunkt i saksbehandlingen, at uttalelsene fra rådene har mulighet til å påvirke utfallet av sakene. Uttalelsene til rådet skal følge saksdokumentene til det kommunale eller fylkeskommunale organet som avgjør saken endelig." Dette er gjentatt i 4.5. første avsnitt, i 6.1 tredje avsnitt og 6.2.1 andre avsnitt.

Landskonferansen forventer at dette etterleves i alle kommuner.

Det er viktig at Statsforvaltaren syter for at rutinekravet blir gjort kjent for kommunestyra og at rutinane blir fylgde.

Sendes: KS, kommunaldepartementet, statsforvalterne

Forslag 6

Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7.-9. juni 2022 har vedtatt følgende uttalelse:

Nasjonal boligsosial handlingsplan for eldre

Landskonferansen mener det er behov for en boligsosial handlingsplan for eldre.

Tilrettelagte boliger for eldre, såkalte trygghetsboliger bør bygges fortrinnsvis i nærheten av butikk, cafe, sykehjem, helsetjenester, etc. Her har en lagt stor vekt på bred, tverrsektoriell tenking. Hit kommer beboere fra nærmiljøet til ulike dagtilbud, her bor godt voksne og tar del i ulike aktiviteter gjennom store deler av døgnet. Slike leiligheter bør fortrinnsvis være utleieleiligheter.

Mange savner muligheten til å kunne handle egen mat selv og treffe andre over en kopp kaffe. Disse leilighetene bør bestå av kjøkken/stue, soverom, bad, uteplass og boder. Det bør bygges enheter med fem til åtte leiligheter med felles stue for sosialt samvær og rom som pårørende kan leie til overnatting ved behov. Det viser seg at alle, spesielt de med angst, får bedre helse og mindre behov for helsetjenester når de kommer i trygge omgivelser.

Dette vil også ha en gevinst i form av kortere responstid for hjemmesykepleien og folk blir mer selvhjulpne. Beboere knytter sosiale og uformelle kontakter, og dermed er boområdet med på å redusere ensomhet og utrygghet. Økende levealder og en høyere andel eldre krever at vi må tenke nytt. Å bygge trygghetsboliger kan være en del av slik nytenking.

Kommunene er i dag pålagt fra regjeringa å legge til rette for at eldre skal bo hjemme så lenge som mulig. De fleste eldre har relativt god helse og klarer seg godt uten hjelp til de blir gamle, men det er en del som får dårlig helse i relativt ung alder, og som da får behov for forskjellige former for hjelp. Vi må ha inn omsorgstrappa tidligst mulig med en helhetlig tilnærming til de tjenester som skal ytes. Da bør kommunen starte med informasjon om hva beboere kan forvente av bistand fra kommunen når helse begynner å svikte. Denne informasjonen bør beboerne få lenge før de blir pensjonister, slik at de kan starte prosessen med tilpasning i egen bolig, tilrettelegging for bruk av velferdsteknologi som handler om alt fra syn og hørsel til hjelpemidler for å kunne bo hjemme og leve et aktivt, trygt liv. Helse/hjemmehjelp, renovasjon, plenklipping, snørydding etc.

Arbeidet med boligsosial handlingsplan må iverksettes snarest.

Sendes: Presse

Forslag 7

Landskonferansen for fylkeseldreråd i møte 7.-9. juni 2022 har vedtatt følgende uttalelse:

Eldreombudet

Stortinget vedtok enstemmig i 2020 å opprette Eldreombudet.

Landskonferansen for fylkeskommunale eldreråd vil på det sterkeste advare mot å legge ned Eldreombudet fra 1. juli 2023, slik regjeringen har foreslått.

Å nedlegge Eldreombudet er en sterk nedprioritering av de eldre og dermed et angrep på eldre sine muligheter for å ivareta sine lovfestede rettigheter.

At dette skjer uten en grundig evaluering, kan ikke aksepteres.

Sendes:

Politiske parti på stortinget (stortinget.no) og pensjonistforbundet. Riksdekkende aviser som: Aftenposten og dagsavisen. De fylkeskommunale eldreråd sender sine stortingsrepresentanter og lokal presse.